

Kolpert úr a Magyar Színházban

A próbanapló írója: *Havasi Renáta*

2010.

www.kolpertur.blog.hu

Premier

2010. március 26.

Kolpert úr megérkezett a Magyar Színházba!

A mai premier jobban sikerült a tegnapi főpróbánál – ez a nem hivatalos rendezői vélemény. A közönség ismét jól szórakozott, a színészek a kezdésre felhalmozódott adrenalinral jól sáfárkodva learatták a két hónapos munka gyümölcsét.

A hosszú tapsot hosszú öltözés követte, így legalább a Máli néni is véget ért a nagyszínpadon, és mindenki csatlakozhatott a banketthez. (A menü stílusosan pizza volt, és ha jobban belegondolunk, bármi más botor választás lett volna.)

Előbb Őze Áron gratulált az előadás alkotóinak, majd Sipos Imre vette át a szót, és öröme ösztönösen értékelő megbeszélésbe csapott volna át, ha Fifi hagyja ... :-). Azt, hogy remek próbaidőszakot zártunk, a színészek köszönete is bizonyította: Imrét egy közös, az ominózus ládában készült fotóval lepték meg – „Kolpert-dizájnosan” keretezve.

A próbanapló története lassan a végéhez ér (de még nem ma!). Nekem óriási élmény, és roppant tanulságos volt ez a nyolc hét. A szemem előtt öltött alakot egy dráma, és ha ezután máshol, másokkal nézném meg, biztos, hogy a Magyar Színház előadásához fogom hasonlítani. Belémívódtak mozdulatok, szövegek, poénok, amik a mindennapjaimban újra és újra beugranak, ha akarom, ha nem. Valaki megkérdezte tőlem, hogy bírtam végigcsinálni? Nos, nekem ez nem volt teher. Élveztem minden percét, és remélem, önök is jól érezték magukat e sorok olvasása közben. Lépünk tovább, jöjjenek, nézzék meg az előadást, és osszák meg véleményüket velünk!

Korábban féltem attól, hogy a kulisszák mögött elvész a színház varázsa. De hál' istennek nem. Csak megváltozik. Egy másik világ kel életre a takarásban, ahol a karmesteri szerepet nem a rendező tölti be. De ez már egy másik történet lenne...

A Kolpert úr minden szereplőjének ezúton gratulálok és további sok sikert kívánok!

2010.

Benne van Kolpert? Nincs benne Kolpert?

Nyilvános főpróba, 2010. március 25.

A hétfő délelőtti próba óta nem voltam a színházban, így ma már én is a közönség soraiban ülve találkoztam az előadással. Nos, ha valaki azt gondolná, hogy már nem történt semmi változás, annak elárulom, téved.

Tény, hogy néhány technikai és műszaki dolog stagnál. Ötlet van, megvalósítás (még mindig) nincs. A legutóbbi összpróbát követő rendezői instrukciókat nem hallottam, így nem tudom, annak köszönhetően vagy sem, de tovább formálódtak a figurák, és alakult a tempó. Élesen, és végig az előadás során kiegyensúlyozottan láthatóak a két pár közötti különbségek; és egyéneként érezni azt a belső utat, amit a másfél óra alatt bejárnak.

És hát a humor! Imrének igaza volt. A nézők eleinte önfeledten nevetnek. Ahogy egyikük megfogalmazza: egyszer csak megjelenik két feszengő, szerencsétlen ember (értsd: Edith és Bastian), és az első mondataik után biztosra vehető, hogy a piszkálódásukból fakadó viccek fogják végigkísérni az előadást...

Ami számomra érdekes volt, hogy jóval többször, és máshol hallatszik kacagás, mint ahogy a próbák során megszoktuk. Aztán az események sodrával a jókedv csillapodik. Gondolkodásra késztet, már érezni, hogy ez több mint pusztán szórakozás. Rágódunk rajta, ítéleteket alkotunk, magunkban végigpörgetjük a történeteket, és végül a befejezés ismeretében átértékeljük az egészet. Látunk egy világot, ami kisebb-nagyobb részben a hétköznapjainkban is visszaköszön, és bízhatunk benne, hogy egyelőre még többen vagyunk, akik másfajta életre vágyunk

... de mindezek előtt még mindannyian feszült csendben, kíváncsian nyújtogatjuk a nyakunkat, hogy ott van-e egyáltalán az a nyavalyás Kolpert a ládában? Vagy valaki más. Van-e benne egyáltalán valaki? És akarjuk-e, hogy legyen? Hiszen ettől függ minden. Holnap premier. Sok sikert kívánok mindenkinek!

2010.

Embert próbáló vacsora

2010. március 22.

Január vége, olvasópróba. Öt színész, öt szerep. A figurák első lépése afelé, hogy alakot öltsenek, de még nagyon távol állnak a végső formától. Az első találkozás a szöveggel. Néhol nevetés, néhol meghökkenés, csodálkozás, hitetlenkedés. Nehéz rögtön egyben látni, és megérteni, mit is rejt a történet. A színészek kérdeznek, a rendező válaszol. Ekkorra ő már sokat foglalkozott a darabbal, és van róla egy látomása. Ő lesz a karmester ebben a játékban, neki tudni kell felelni a miértekre a próbák során, és most, a bemutató előtt is. Sipos Imrével, a Kolpert úr rendezőjével beszélgettem.

- Miért a Kolpert úr? Mi fogott meg benne?

- Az, hogy arról a 21. századi ürességről szól, ami az én korosztályomnak és a nálam fiatalabbaknak az alapvető problémája. A média rengeteg ingerrel bombáz bennünket, sugallja, hogy mit kell gondolnunk, mit kell éreznünk. Miközben az ember igyekszik megfelelni ennek a képnek, a lelkére egy kéreg nő, elmagányosodik, ugyanakkor az ingerküszöbe megnő: már mindent látott, mindenén túl van, nem tud mire reagálni. Én azt gondolom, hogy a művészet valamilyen módon mindig Istent keresi. Hívó emberként nekem fontos, hogy ez a darab pont Isten hiányáról beszél. Egy istenhívőnek mindig van perspektívája, a Kolpert úr szereplőinek nincs. Tulajdonképpen ez az előadás szórakoztató módon mutatja meg az ürességet: egy ugratásokkal tarkított történetet látunk, aminek a végére kiderül, hogy a viccek mögött jóval több rejtőzik. Reményeim szerint ennek hatására a néző magába néz, és talán a világot is máshogy fogja látni.

- Szórakoztató? Számomra nem egyértelmű a válasz...

- Persze, mert a jelenetek és a végkifejlet ismeretében nehéz eldönteni, hogy merjünk-e nevetni, vagy sem. Mindig arra kell gondolni, hogy milyen volt, amikor az ember először találkozott a darabbal. Mert a néző először találkozik vele. Ő nem olvasta, nem tudja, honnan hová tart, mi a vége, milyen csavarokat rejt a történet. Én ezért biztos vagyok benne, hogy a közönség alapvetően a humorát fogja venni.

Ahogy végiggondolom a próbákat, be kell látnom, Imrének igaza van. Rengeteg szituáció volt, amikor kitört a nevetés nem csak belőlünk, hanem a színészekből is. Helyzetkomikum, jellemkomikum egyaránt megjelenik a színpadon. Voltak persze a megoldási kísérletekből fakadó egyszeri röhögések is, de alapvetően sok mosolyt fakasztó pillanat megmaradt, és kimondottan várom, hogy azokhoz a részekhez érjen az előadás. Ha valamin még a sokadik alkalommal is jól szórakozom, akkor vélhetően a meglepetés erejével társulva még erősebb lesz a hatása.

- Komédia? Vígjáték? Játék? Többféle műfaji meghatározást is találtam a Giesemann-darabhoz. Mi az igazság?

2010.

- Az én szememben ez egy abszurd komédia. Sokaknak Ionesco vagy Mrożek ugrik be erről a műfajról, ám én a Kolpért urat egy pinteri abszurdhoz hasonlítanám: alapvetően realista előadás, ahol azonban csak látszólag van minden a legnagyobb rendben. A színlapra - nem véletlenül - azt írtuk, hogy játék ... részben.

Játék ... részben. Nem tudni, mi igaz és mi nem, nem lehetünk biztosak abban, ki tréfál és ki nem. A színpadon csak játsszák az életet, de az is lehet, hogy az a játék véresen komoly. Adott két férfi és két nő. Két (házas)pár. Egy átlagosnak számító vacsorameghívás kevésbé átlagos fogadtatással. Ellentétes karakterek, így lehetetlen mindenkivel szimpatizálni. Mi „választunk”, ők változnak. Az orrunknál fogva vezetnek bennünket. De mitől lesznek mégis mindannyian szerethetők?

- Attól, hogy esendőek, ami igazán csak a végére derül ki: akit a néző végig nem szeret, netán kinevet, annak lesz igaza; és eltávolodik attól, akit eleinte kedvel. Az utolsó képben láthatjuk, mennyire egyedül vannak, szeretetre szorúlnak mindannyian. Az igazi áldozat Bastian. Ő a lelkiismeret, minden szereplő lelkiismerete. Az egyetlen, aki más, mint a többiek, akinek a viselkedése nem fordul át.

- Ne felejtjük el, hogy van egy ötödik figura is, aki szintén kilóg a sorból: látszólag normális, nélkülöz mindenfajta agresszív megnyilvánulást. Megjelenése szint hoz a térbe, jelleme éles kontrasztot alkot a többiekkel szemben.

- Színészi értelemben a Pizzás a tejfől ... az a szerep, amire minden színész vágyik, mert viszonylag kevés munkával nagy sikert lehet elérni benne. A dramaturgiához hozzátartozik, hogy kell egy kívülálló alak is. ... és végül meghatározó figurája lesz az eseményeknek.

- A díszlet sötét falát a berlini fal egy darabja színesíti. Van annak jelentősége, hogy a történet helyszíne Németország?

- Egyáltalán nincsen. Bárhol játszódhatna, akár Magyarországon is. Az európai átlagtól mi le vagyunk maradva az elmagányosodásban, de az alapproblémánk ugyanaz. Talán még nem futottunk ki az időből, észhez lehet kapni, talán nálunk nem történik meg. A díszletet Szlávik Istvánnal közösen találtuk ki. Én egy high-tech lakást szerettem volna látni a maga minimalista stílusával. Egy színházban persze sok praktikus dolognak meg kell felelni (ne zörögjön, stabilan álljon a lábán, jó legyen a takarás), ami sok kompromisszumot jelent, de szerintem jól sikerült a játéktér, és jól is tudjuk használni.

Már az olvasópróbán felmerült néhány technikai kérdés. Volt, amivel többet kellett szöszmötölni a kelletténél, de akadt, aminek rögvest megszületett a megoldása. A verekedés például elsőre jól sikerült, de az egyszerűnek tűnő eszegetés, iszogató megakasztotta az eseményeket. A közönség közelsége miatt nem lehet elmismásolni a dolgokat, hiszen minden apróság látszik, de az sem lehet megoldás, hogy a kényesebb helyzetek háttérbe, netán takarásba kerüljenek.

- Te hogy érzed? Volt olyan szituáció, amitől tartottál, mégis könnyedén átlendültek rajta a színészek?

- Könnyű lendülés nincsen, mert nagyon melós volt az egész. A meztelenséggel való találkozás az első pillanatban alapvető problémaként merült föl, viszont a jó próbafolyamatnak köszönhetően a színészek a végül természetesen tudják viselni, sőt, mondták, hogy lehet bátrabb a világítás. Rendezőként ez jó érzés, hiszen ezzel kicsi térben csínján kell bánni (és csínján is bánok), ugyanis a néző számára a meztelenség nem lehet sértő, csak szép.

- A színlapon az áll, hogy csak 16 éven felülieknek.

- Azt is írhattuk volna, hogy felnőtteknek, de az túl elrettentő. Egy 16-17 éves fiatal képes ezt az előadást befogadni, mert ő már egy ilyen világban él. Talán még van rá mód, hogy ha megmutatjuk neki, hová vezet ez az út, akkor megtorpan, és visszafordul. A darabbéli embereknek nincsenek egzisztenciális problémáik. Jól élnek, bármit elérhetnek, és mégis az életükben semmi, amit értelmet adna a létüknek ...

Ahogy kikapcsolom a diktafont, Imre megkérdezi: - Te szereted az előadást? Ha azt felelném, hogy nem, az nem lenne igaz, mert látom az igazságát. Errefelé tart a világ, és veszélyesen közel a perc, amikor majd mindezen alig-alig hőkken meg valaki. Amikor az unaloműzés ezen fajtája normális, elfogadott, mindennapos lesz. A színpadi alakok nem idegenek számunkra, félelmeik, gyengeségeik, kedves vonásaik visszaköszönnek részben bennünk, részben ismerőseinkben. Választunk közülük, és drukkolunk neki(k). Humorral, izgalommal fűszerezve nézünk tükörbe, és bízunk benne, hogy az ott látott kép hatására minél többen indulunk egy másik ösvényen.

Premier március 26-án, a Sinkovits Imre Színpadon!

Kamerák kereszttüzeben

Főpróba, 2010. március 22.

Bekerült a képbe az asztal, zöld kárpitban tündököl a fotel, megérkezett a láda (de még mindig van mit javítani rajta), és hát a díszletfal sem lett stabilabb múlt hét óta. Két nap van rá, hogy végre megfelelő legyen a berendezés, hiszen szerdán este már házi főpróbán, közönség előtt játsszuk a darabot.

A színészek teljes szövegbiztonsággal mozognak (legalábbis kívülről úgy tűnik :-)), ám a karaktereken még van csiszolnivaló, ha az egyik cél a szerethetővé válás.

Délután Imrével beszélgettem, az interjú szövege napokon belül itt is olvasható lesz. És érdemes figyelniük a különböző médiumokat: szerdán a Budapesti Újság Cityben Laura és Nóra mesél a darabról, és darabbéli figurájáról; a Duna Tv amellet, hogy forgatott a próbán, mikrofonvégre kapta a rendezőt is; és persze több sajtóorgánium fotósa képviseltette magát. Kedden délelőtt ismét sajtófotózás van, úgyhogy a következő napokban várhatóan Kolpert úr néz vissza ránk több nyomtatott és on-line oldalról egyaránt.

2010.

Találd ki, ki vagy!

Összpróba, 2010. március 18.

Valamelyik nap, ahogy a Kolpert úr járt az eszemben, rádöbbsentem valamire: a darab egyik fordulópontja a címben szereplő játék. Nem, nem ez volt a nagy felismerésem, hanem az, hogy az egész mű egy ilyen játék, amiben mi, nézők is részt veszünk. Hiszen látjuk a szereplőket, felismerjük a köztük levő viszonyrendszereket, az alapvető jellemvonásokat, de lépésről-lépésre minden összekuszálódik. Amikor kiszámíthatónak hisszük, váratlan fordulattal lep meg, dilemmázunk az igaz-hamis dolgok között, és észrevétlenül rohanunk egy olyan végkifejlet felé, amire senki nem számít.

Érdekes lenne majd tudni, hogyan változik az önök véleménye egy-egy jelenet során, mit gondolnak a szereplőkről, mit sejtenek, merre tart a cselekmény, és mindez miért és mikor változik meg önökben (ha egyáltalán változik) az előadás folyamán. Nekem ugyanis megadatott az a lehetőség, hogy láthatom napról napra, ahogy a személytelen, nyomtatott szöveg életre kel – de ezzel elveszítettem az egyszerűség varázsát. Nem tudom viszonylag objektíven látni a darab humorát, izgalmát, feszültségét, szerethetőségét, hiszen az elmúlt hetek minden emléke összekeveredik bennem. És még nincs vége. :-)

Az aktuális összpróbánk hivatalosan már csak a hangosítást nélkülözi, de a valóságban több a hiányosság. A díszletrögzítések és az illesztések nem elég strapabíróak, még mindig nem érkezett meg a láda és az asztal, a fotel kárpitozásra vár, a telefon idegesítően pittyeg. A próba egyébként viszonylag jó tempóban, és többnyire hibátlanul megy. – *Pihenjete!* – kezdi az értékelést Imre. – *Muszáj lenne mindenkinek meggyógyulni, mert szörnyű azt látni, hogy alig várjátok, hogy kiérjetek a takarásba orrot fújni, köhécselni.* A betegség kérdésére Fifi humorral kontráz: - *Eleve beteg a darab! :-)*

A rendező elégedett Szabolcs és Laura kettősével, mint mondja, ő ehhez már nem tud és nem is akar semmit hozzátenni. Innentől kezdve rajtuk múlik, hogy szerethetők lesznek vagy sem. Edith figurája egységessé vált, de még hitelesíteni kell, hogy Nóra és a szerep ne külön létezzen a színpadon.

Ma a legtöbb problémát a kis térben történő mozgás okozza. Hihetetlen, hogy 10-20 centik milyen sokat számítanak, mennyivel könnyebbé vagy nehezebbé tudják tenni a színészek dolgát. Ezekre a kis távolságokra is fontos odafigyelniük a játék során, hiszen magukkal tolnak ki, ha a pillanat hevében rossz helyre kerül, rossz helyen marad egy bútor vagy egy kellék. A „küzdelmet” Szabolcs summázza tökéletesen: - *Ki kell kerülnöm az asztalt, át kell lépnem a dobozt, odébb kell tennem a széket, és ráadásul még van egy mondatom is! :-)*

... nem könnyű a színészek élete, szokta mondani drága nagymamám. Persze ő nem pont erre gondol, de igaza van. Ebben is.

2010.

Kolpert úr képekben

Összpróba, 2010. március 18.

A mai összpróbáról most csak néhány fotót mutatok meg, de holnap jelentkezem egy pár soros beszámolóval is. Már csak egy hét, és önök is láthatják az előadást!

2010.

www.kolpertur.blog.hu

Technikai próbálkozások

Összpróba, 2010. március 16.

Közeledik-közeledik a premier, ami az előadás vizuális megjelenésén is egyre erőteljesebben látszik. A Kolpert úr eseményei megemelt színpadon zajlanak, hogy a nézőtér minden sorából jó rálátás nyíljon az eseményekre. Hivatalosan 10-kor kezdődne a jelmezes próba, de csúszik az öltözés, és pár technikai dolog miatt még egy gyors ötletelésre is sor kerül.

Imre úgy gondolja, hogy a fogyókellékek miatt várható a színészek játékanak szétesése, így beiktatunk egy szünetet az egyébként egyrészes előadásba. Feltételezése igaznak bizonyul: kiderül, hogy teli szájjal nem is olyan könnyű érthetően beszélni; és Szabolcs is most először kerül a kívánnál közelebbi kapcsolatba a tiramisuvall. A megszokott mozgásoknak egy fénycsó látja kárát, de legalább idejében kiderült, hogy máshova/máshogyan/vagy egyáltalán nem kell fölszerelni.

A rendezői értékelés pozitív és negatív dolgokat is tartalmaz: jó, hogy megszületett Edith és Batsian között a kapcsolat; ugyanakkor rossz, hogy néhány helyzetben a színész tudja, mi fog történni a következő pillanatban, és ezt a figuráján is észrevenni. Imre Ralf és Bastian bridgetjones-os bunyóján lát még egy kis kozmetikáznivalót, amit Fifi „nem ért”: - Egy hete még imádtad! :-)

Az előadás második felében több a kérdőjel. Egyrészt azért, mert jóval kevesebbszer ismételtük, másrészt azért, mert a legtöbb technikai kérdés itt kerül sorra. Vállalhatóan végiggördülne ez a rész is, de az utolsó pillanatban elkapja a röhögés a színészeket, és azt mindenki saját tapasztalatból tudhatja, hogy kényszerűen visszafójtott vigyorral nehéz komolyan csinálni bármit is.

Az új kellékek egy része jól illeszkedik az előadásba, a többről meg tudjuk, mit kell változtatni, hogy megfelelőek legyenek. Fontos kérdés még, hogy a közönség perspektívájából (közelről és távolról egyaránt) mi látszik és mi nem, egyáltalán minek kell észrevehetőnek lennie és minek nem.

Még hét próba van hátra a jövő szerdai házi főpróbáig. Hogy Imre már egy-két hete is ennyit számolt? Az más kérdés... és legalább van mivel cukkolni! :-)

2010.

Műanyag doboz vagy popsi?

Össz- és emlékpróba, 2010. március 11.

Először látták „külső” szemlélők az alakuló előadást – és hál’ istennek úgy tűnt, jól szórakoznak. Nekem, és azoknak, akik folyamatosan figyelemmel kísérik a próbákat, ilyenkor már nehéz objektív képet alkotni, hiszen egyrészt ismerjük a szöveget, tudjuk, mikor mire számíthatunk, és eszünkbe jutnak azok a poénok, bakik is, amik ugyan a darabban nem hangoznak el, de egy-egy pillanatot nagyon feldobtak az elmúlt hetek során.

Imre elégedett a nézőtéri reakcióval és -nem mellékesen- a színpadi teljesítménnyel is. A színészeket kéri, hogy a privát gesztusokat hagyják el a figurák mozdulataiból, és Nórának még egy kicsit vissza kell vennie Edith temperamentumából, hogy érezhető legyen a változás. Ugyanígy fontos mindenkinek minden pillanatban tudni, hol a hangsúly, hol nem szabad, hogy egy tekintet, egy elhamarkodott (vagy elkésett) mozdulat rossz helyre irányítsa a néző figyelmét, és meg kell különböztetni a valós és a belső kérdéseket is.

- Fifikém! Amikor Laura odahajol eléd, akkor nem teheted meg, hogy nem veszel tudomást a popójáról!
- De hát nincs a látószögemben!
- Kb. fél méterrel van előtted, és te a styropor dobozodat bámulod...! :-)

Ugye, kinek, mi a fontos ... és az ugratás csak azért ér hamar véget, hogy másik élcélődésbe hajoljon át: kiderül ugyanis, hogy a női szakaszt lekörözve Szabolcs tudja a megoldást arra a problémára, hogy egy rúzs ne olvadjon meg hamar...

Az összpróba még részpróbákkal folytatódik, és szövegszinten már-már hibátlan lenne a történet, de Szabolcs (szinte) az utolsó mondatait összekavarja, olyannyira, hogy amikor újra nekifutnak, és Laura megadja neki a végszót, „Ez se stimmel egészen.”, Szabolcs nem érti, mit rontott el megint ... :-)

Jelmezfronton annyi változás történt, hogy Laura kapott egy új ruhát, ami már illik Sarah egyéniségéhez, és Fifi is tetőtől talpig Bastian ruháiba bújhatott. Nórának első perctől stimmel a jelmeze, Szabolcs még nem kapta meg a megfelelő nadrágot, és Dezső lehet, hogy pólót cserél, de összességében kezd vizuálisan is alakot ölteni a dolog.

Még másfél hét van hátra a premierig. Reményeink szerint kedden már teljes lesz a díszlet, és megkapunk minden kelléket és bútort is, hogy legyen idő megszokni mindent.

2010.

Díszletben

Emlék- és összpróba, 2010. március 9.

- A következő két héten nem nagyon fogunk próbálni, hiszen a múlt héten azt mondtad, összesen hét próbánk van a bemutatóig – ebből ma kettő kipipálva, egy lesz csütörtökön, utána heti kettő, és meg is vagyunk ... :-)

Igen, Imre ugratásával indul a délutáni próba. A nagyszínpadon 7-kor kezdenek a Liliommal (pénteken premier), ezért mi délután 4-kor ugrunk neki először egy rész-, azután egy összpróbának, hogy Szabolcs és Dezső ½ 8 után már be tudjon állni a nagyszínpadi előadásba. Sűrű program.

Ami Kolpert úr háza táján újdonság, hogy megérkezett a díszlet – és vele az elmaradhatatlan problémák. Szűkebb lett a tér, így a bútorok tologatásával kell nyerni egy kis helyet úgy, hogy közben ne vesszen el az adott helyzetre kitalált játék sem. Megváltoztak az ajtónyitások, ezeknek rögzülniük kell, és esetenként más mozgást kitalálni, hogy ne legyen suta az adott mozdulat. Egyelőre úgy tűnik, nem okoz nagyobb „fennakadást” a díszlet, de még várjuk a bútorokat, amik majd szintén sok mindent át formálnak.

A szövegben már alig-alig van megtorpanás, egyre gördülékenyebb a történet. Jövő héten jelmezben, kellékekkel, világítással is próbálunk, és közeledik a nap, amikor önök is megnézhetik az előadást. Addig poénokat és titkokat elárulni bűn lenne részemről, de bízom benne, hogy már fúrja az oldalukat a kíváncsiság, ki is ez a Kolpert úr, és ki is valójában a három férfi és a két nő?

Krimi? Vígjáték? Utópia?

Emlékpróba, 2010. március 2

Látszólag egy hónapunk van, de, ha jobban utána nézünk (ahogy Imre is tette), kiderül, hogy a 4 hét alatt alig van teljes, 4 órás próbalehetőségük. Jövő pénteken jön a Liliom premierje, így Szabolcsra és Dezsőre egyre többször van szükség a nagyszínpadon, és természetesen most az a feladatuk elsőbbséget élvez. Hozzájuk igazodva tudunk próbálni hosszabb-rövidebb időket a Sinkovits Imre Színpadon. A12-i bemutatót követően még mindig lesz két hetünk, de a műsorrend miatt esti (össz)próbákra csupán a főpróbahéten lesz lehetőség. Szóval az idő kezd szorítani, de Imre (egyelőre) tartja magát ahhoz, hogy hétvégén, és délelőtt 10-nél előbb nem tart próbát. Ez nagy meglepéssel tölt el mindenkit, és Nóra azzal magyarázza, hogy azon rendezők egyike, akinek van családja... :-)

No de lássuk, mi történt március 2-án!

Kezdekor Dezső kéri, hogy jelmezben próbálhasson, mert az általa játszott figurához nem illik a skatulyából kihúzott ruha, és szeretné viseletessé tenni a premierig.

Imre rögvest a dolgok közepébe csapna, de a színészek ragaszkodnak a szövegösszmondáshoz, és csak utána állnak be kezdésre. Megy a történet, csak az egy-egy szavas, pörgő dialógusoknál és a hosszabb monológoknál van néhol elakadás. Érződik, hogy az ismétlő technika miatt a darab első fele már sokkal jobban rögzült, az utolsó harmadban egyelőre több a buktató szövegben és mozgásban egyaránt. A rendező látja a hiányosságokat, de a sok remek megoldást is. Színészeitől azt kéri, hogy figyeljenek a tekintetek és a test irányára, mert azt vezeti a néző figyelmét is. És rögzülnie kell annak is, hogy melyek azok a pontok, ahol a gesztus megelőzi a szöveget, és nem azzal együtt jön létre.

A hölgyek még szöszölnék egy kicsit az egyik, számukra fizikailag megterhelő jelenettel, de az uraknak hála megtanulják a technikát, így ezzel sem lesz semmi probléma.

Krimi? Vígjáték? Realista dráma? Abszurd darab? Utópia? Ebből is egy kicsi, abból is. Nehéz lenne kategóriába sorolni. A színlapon talán ezért is szerepel egyszerűen „játék” műfaji meghatározással, ami sokkal közelebb áll az igazsághoz, mint a vígjáték, ahogy a 2008-as székesfehérvári előadást aposztrofálták. Az olvasópróba óta eltelt egy hónap alatt jóval közelebb került hozzám a történet. Még mindig vannak benne olyan motivációk, mozgatórugók, megoldások cselekedetek, amiket a saját beállítottságom miatt nem igazán tudok befogadni, de a sok-sok boncolgatásnak köszönhetően (legalább) megértettem ezeket. Rengeteget számít, ahogy a színészeknek hála életre kel a történet. Ahogy alakot öltenek a figurák, úgy válnak egyre inkább szerethetővé vagy utálhatóvá – emberivé. Ha megérkezik minden jelmez, díszlet, kellék, az vizuálisan nagy előrelépés lesz, ugyanakkor vélhetően több apró buktatót is magával hoz: akkor derülhet ki, hogy a tér mégsem pont olyan, mint a próbán, így változtatni kell a mozgáson. Hogy a ruha nem felel meg egészen a céljának. Hogy egy kellékkal esetleg nem lehet megcsinálni, amit eddig gondoltak. Ez minden próbaidőszak velejárója, bízunk benne, hogy most nem lesz ilyen probléma (vagy legalábbis kevés, és könnyen orvosolható).

Schnell próba

Emlékpróba, 2010. március 1.

Ma a különböző külső tényezők miatt csak egy gyors emlékpróbára volt idő délelőtt, kb. a darab kétharmadáig jutottunk (folytatás este, és elvileg holnap délelőtt egyben lemegy az egész). Ennél érdekesebb volt, hogy megérkeztek a jelmezek - legalábbis egy részünk. Első blikkre úgy tűnik, Nóra ruhája minden tekintetben megfelel az elképzeléseknek. Lauránál már nehezebb a helyzet, de hamarosan kiderül, vállalja-e, hogy egy ruci miatt hátrányból indul, vagy inkább még csattogjanak egy kicsit a szabóollók. Szabolcs és Fifi jelmezéből túl sokat nem láthattunk egy kis malőr miatt, de hála a hasonló méretnek, viszonylag könnyedén lehet orvosolni a problémát.

2010.

Az őseszme

Emlékpróba, 2010. február 23.

Tegnap befejeztük a Kolpert úr rendelkező próbáit, így máától az emlékezet játssza a főszerepet. A már átbeszélt jelenetek most a finomítás (szakzsargonnal: kipucolás) fázisába értek. Ismét kisebb etapokban haladunk, újra és újra ismételve a részeket (és az egészet), úgy, hogy a színészeknek már nincs a kezében a példány. Csak néhol van szükség a sűgő segítségére, mert úgy tűnik, mindenki kiválóan tudja a szövegét (legalábbis a mai részt).

Nagyon fontosak a ritmusváltások és a tempó, különösen a felszabadultan élő Ralf és Sarah esetében. A helyzetek dinamikája azért sem mindegy, mert éles kontrasztot fest bizonyos szituációk között. A zsigeri reakciók most még néha kimaradnak, hiszen koncentrálni kell a szövegre is, de hamarosan ösztönössé válnak ezek a dolgok. Imre nem szereti, ha bizonyos tettek csak illusztrálnak, ezért azt kéri a színészektől, hogy minden cselekvés legyen konkrét, céltudatos.

A művészek boncolgatják az apró pillanatokat, tekinteteket, érintéseket, és természetesen ma sem maradnak el az ugratások. Bastian azt elemzi, hogy azért szereti az egyszerű gyümölcsleveket (pl. alma), mert az tartalmazza az őseszmét. Innen - a szerepekből kiesve - pillanatok alatt elkanyarodnak a két női szereplő közötti alapvető különbséghez: Edith az almalé, Sarah az ananászlé... (a „miért” az előadásból mindenki számára kiderül, addig gondolkozzanak rajta! :-))

A tempó mellett (különböző okokból kifolyólag) kiemelt szerephez jutnak a szünetek. Az egyik kitarított pillanatnál Nóra rákérdez: - Meddig lehet ezt húzni?

- Nekünk már nem sokáig! – üti le a feldobott labdát Szabolcs.

2010.

Nagyon szeretnék próbálni!

Rendelkező próba, 2010. február 22.

A célkitűzésnek megfelelően mára elértünk a darab utolsó oldalaihoz. A mai etapban rengeteg a mozgás, a cselekvés, melyeknek ki kell deríteni a helyét, irányát, de alaposabban majd csak akkor foglalkozunk velük, ha létrejön az a színészi állapot, amiből ezek meg tudnak születni. Továbbra is az eddig megszokott párbeszédetek működnek, ám az eddigiektől eltérő szituációkban – ezzel előtérbe helyezve az abszurditást. Olyan meglepő fordulatokat tartogat a szerző a darab végére, amire talán senki nem számít. Ezeket elárulni legalább olyan bűn lenne részemről, mintha egy izgalmas krimi úgy ajánlanék, hogy rögvest a tettes nevét is megmondom...

A hölgyekre a korábbi verekedés után ismét testmozgás vár, és határozottan (nevetve) kéri Imrét, ne instruáljon, hiszen a „minél rosszabb, annál jobb” követelménynek könnyedén megfelelnek. :-)

A végkifejlet hatására a színészek kifogyhatatlanok az újabb és újabb ötletekből, de némelyiktől a rendező már ódzkodik. – Választasz egy ilyen darabot, a végén meg megfutamodsz – felelnek vidáman a szereplők.

Az egyik összehangolt mozgást Imre a könnyebb érthetőség miatt a tigrisek vadászatához hasonlítja. – Csak barátilag szólok, ha majd máshol is rendezel, a tigris helyett oroszlánt mondj, azok vadásznak így – javítja ki Fifi a hasonlatot. Az anekdotázást Dezső frappánsan szakítja félbe. A szövegkönyv szerint az a rész következne, hogy „nagyon szeretnék távozni”, s ehelyett közli:

- Nagyon szeretnék próbálni.

... és Nóra az eredeti szöveg szerint folytatja is:

- Az sajnos nem megy... :-)

Hát így születik a remek, spontán helyzetkomikum.

A próba azért halad tovább. Nóra érkezik a fürdőszobából: - Hajat is mostam? – kérdezi a szituációt tisztázva, Edith korábbi tetteire utalva. Kérdését hatalmas hahotázás követi. Az érdeklődés ésszerű, csak nagyon váratlanul ér mindenkit.

És tényleg elértünk az utolsó oldalra. A zárómondatokat követően a színészek a tapsrend felől érdeklődnek – amit Imre (érthetően) még nem álmodott meg. Fifi nem hagyja ki az ugratást: – De azt mondtad, ma eljutunk a végére ...

Holnap az egészet kezdjük előlről. A finomítás ideje, az emlékpróbák következnek. Még néhány hét, és önök is találkozhatnak Kolpert úrral!

2010.

Az árral úszva

Rendelkező (emlék) próba, 2010. február 18

Közeledünk a bemutatóhoz, amit nem csupán a színészek növekvő szövegbiztonsága, hanem a lassacskán formát öltő játéktér is bizonyít. Ma két új szék és egy asztal került be a képbe, valamint a fontos szerepet játszó láda és a térelválasztó fal prototípusa. Ezek általában (mint most is) nem a végleges bútorok, hiszen próba közben kiderül, mi az, ami esetleg fölösleges, túl nagy vagy éppen túl kicsi, funkciótlan, kényelmetlen, rossza anyagú, egyáltalán valamiért nem felel meg a céljának.

Miután a színészek kipróbálják az új dolgokat, rögvest nekifutnak egy gyors szövegösszmondásnak. - Olyanok vagytok, mint a vert sereg – jegyzi meg mosolyogva Imre, majd a már megszokott rendszer szerint újrakezdik, immár mozgással.

Hősiesen, de fennakadásokkal haladnak végig az eddig átvett részen. Néhol nem harmonizál a szöveg és a mozgás, érzik, meg-megállnak, de Imre kéri, most menjenek tovább, majd jövő héten helyre teszik a dolgokat.

- Borzasztó volt, de nem baj! – értékel még mindig vidáman (de tényleg!) a rendező. – Az egy órányi időtartam háromnak tűnt, de hál’ istennek még nem kell kapkodni.

Nem laposodhat el egy pillanatra sem a történet, folyamatosan úszni kell az árral, ahogy az igaz-hamis szavak és tettek, a krimi és a vígjátéki jelleg, a konzervatív és a liberális felfogás, a realitás és az abszurdum hullámai kívánják. Sok pillanatot nem kell idézőjelbe tenni, van, ahol a komolyságnak valóban vicc nélkül kell megélnie.

A rövid szünet után ismét új terepre érkezünk, így megint szükségessé válik az eszmecsere jellemekről, célokról, indítékokról és összefüggésekről. Kiderül az is, mennyire nehéz és milyen sokszínű lehet a nevetés, amire Szabolcs (akaratán kívül) fölteszi a koronát:

Bár azt, hogy „*bármily redundánsan hangzik is, ez a tautológia mindent tartalmaz*” hibátlanul fűjja, egy mondat zsinórban többször is kifog rajta. Egyszerűen elfelejt fölteni egy (cseppet sem elhanyagolható, ám annál egyszerűbb) kérdést. Hogy mit? „KI?” ;-)

A tervek szerint hétfőn elérünk az utolsó oldalig, és jöhet a finomítás ... ám a próbának mára még nincs vége, (mindenre) ügyelőnk, Bereczki Sanyi egy tortával érkezik:

Boldog születésnapot, Nóra!

2010.

Megjött a pizza!

Rendelkező (emlék) próba, 2010. február 15.

A próbák jó tempóban haladnak. Most úgy tűnik, jövő péntekig végére érünk a darabnak, ami azért közel nem jelenti azt, hogy „premierkész” az előadás. Sok még a csiszolnivaló, stabilan be kell ülnie a szövegnek, a mozgásnak, és változást hoznak majd a jelmezek, a kellékek, a díszlet is. Ráadásul ezzel párhuzamosan a nagyszínpadon a Liliom próbái folynak (bemutató márc. 12-én), amiben Szabolcs és Dezső is szerepet kapott, így nem csak a főpróbahéten, de addig is alkalmanként nélkülöznünk kell őket. És ugye, ha Szabolcs nincs, a Kolpert úr története sem halad, hiszen ő Ralf bőrében az első perctől az utolsóig színen van.

No de ne szaladjunk ennyire előre, lássuk, mi történt ma.

A színészek ragaszkodnak a gyors szövegösszemandáshoz. Egyre kevesebb a hiba, és igazából az is csak nüánsnyi (ráadásul mosolyt csal az arcunkra). – Tudtam a szöveget, csak a helyét nem! – magyarázza bizonyítványát Szabolcs az egyik pillanatban. És valóban, egy-két bakitól eltekintve simán végigérnek az eddig átvett részen, így nekiveselkedhetnek újra - immár játékkal.

- Jó dolgok születtek, és ez remek érzés. Persze sok még a hiba, de ezek le fognak tisztulni – summázza tapasztalatait Imre. Úgy látja (és jól látja), ahogy nő a szövegbiztonság, nő a játékkedv is, és ezért rengeteg megoldás már oldottságból, lazaságból születik meg. Ez az a plusz, amit csak a színészek tudnak hozzátenni az előadáshoz, a rendező nem.

Szabolcsot és Laurát arra kéri, őrizték meg a természetességet, bizonyos dolgokat ne láttassanak direkt módon. Nóra civilben sokkal dinamikusabb, mint „bocsánat, hogy élek” figurája, Edith. Sok helyen ráértett már ennek az övétől eltérő karakternek az ízére, de néhol még alakítani kell. Lassítani. Dezsőnél azt kell megtalálni, hogy a Pizzás mikor lehet nagyon laza, és az események mikor zökkennek ki ebből a stílusból.

Két óra elteltével mindenki érzi a szünetszagot, de már nem kell célozgatni :-)) - össznépi szusszanás következik.

A rövid pihit vacsora követi. Legalábbis a darabban. Ezt a részt még nem próbálták, így az ismeretlen terep újabb játékra (és tréfákra) ad lehetőséget. Imre egyelőre annyit kér, hogy egy-egy kis viccért ne áldozzák fel az egész vígjátékot. Az első új részt elismétlik. Fifi él a helyzet (az evés) adta egérúttal, és elmismásolja egyik hosszabb megszólalását. Naná, hogy ez újabb kedves piszkálódásra ad okot:

- Neki miért nem kell elmondani a hosszú szöveget? – kérdezi Imrét álfelháborodással a hangjában Szabolcs.

- Mert rólam elhiszi, hogy el tudom! – védi meg magát rögvest Fifi.

- Vagy pont, hogy nem ... - zárja le az ugratást Szabolcs.

Az ezt követő komolyság nem tart sokáig. Az első, Bridget Jones-os verekedést újabb bunyó követi. Szabolcs valamilyen -maradjunk annyiban- furcsa mozgással próbálkozik. – Mi lenne, ha ilyet csinálnék?

- Ez mi? – kérdezi verekedőpartnere.

- Hát, nem tudom... De nincs kedvem összeveretni magam. :-)

Nos, valahol itt tartunk most. Két (házas)pár, egy pizzafutár és a titokzatos Kolpert úr a humorral megspékelt, nem mindennapos vacsora zálogai. Ám az evéssel nem ér véget a közös este, de a továbbiak már csak legközelebb kerülnek terítékre.

2010.

www.kolpertur.blog.hu

2010.

www.kolpertur.blog.hu

Ha én csésze lennék...

Rendelkező (emlék) próba, 2010. február 10.

A reggel komótosan indul. Ma Fifi próbálkozik, mondván, ő úgy hallotta, hogy régebben mindig 10 perc dumcsival kezdődtek a próbák ... 10 óra 10 percet mutat az óra ekkor, így szerencsére nem törtük meg a hagyományokat. :)

Kezd beérni az eddigi próbák gyümölcse: Imre kérésére a színészek ma szövegösszemandás helyett rögvést a dolgok közepébe vágnak, és a Pizzás megérkezéséig folyamatában játsszák el az eddig lerendelt részeket – határozottan jól. Csupán néhol segít be a sűgő és néhány helyen tévednek el a mozgásban. A nézőtérrel (és a színpadról is) egyre többször hallatszik kuncogás egy-egy eltúlzott gesztus hatásaként – és ugye azt tudjuk, hogy leginkább akkor marad szabad kapacitás karikatúrázni, ha megvan az a magabiztos tudás, amire lehet alapozni. Eljutunk a Pizzás megjelenéséig, de Dezsőnek, aki eddig is türelmesen üldögélve figyelte a többieket, még várnia kell kicsit a színrelépéssel. Imre summázza észrevételeit:

- Az a dolgunk, hogy jobbak legyünk, mint a szövegekönyv: rengeteg információt hordoz a mozgás, és nagyon fontos a szöveg mögötti tartalom. Egy-egy kínos vagy meglepődött elhallgatáson kívül nem tördelhetik csöndek a diskurzust, hiszen egy vendégségben is pergő a társalgás. Értitek, amit mondok, ugye? – kérdezi.

A válasz bizonytalan csönd... No, rossz az, aki rosszra gondol! (Ugye-ugye, a mögöttes tartalom... :)) A csönd abból fakad, hogy Imre a fentieket hosszabban, összetettebben fejti ki, és mindenki rögtön próbálja beépíteni az eddigiek közé az új instrukciókat, megkeresni a kapcsolódási pontokat. Menni fog ez, csak idő kell, hogy leülepedjen.

Bár a színészek egyre erősebb szünet szagot éreznek a levegőben, a rendező hajthatatlan: majd, ha két órát dolgoztunk, pihenünk!

Tegnap a telefoncsöngésnél fejeztük be a próbát, így most erre a részre koncentrálnak. Verekedés következik. Imre úgy véli, nehéz lesz ezen a ponton átlendülni. Az utasítás rém egyszerű: a Bridget Jones naplójában látható bunyóhoz (Hugh Grant és Colin Firth) hasonló adok-kapok legyen. Szabolcs és Fifi nekiveselkedik a feladatnak, és első improvizációjukat egy pillanatnyi feszült hallgatás, majd óriási röhögés követi: - Bocsánat, azt hittem, nehezen fog menni! – közli széles, elégedett mosollyal az arcán a rendező. A hölgyek is csatlakoznak a jelenethez, hasonló sikerrel.

Körülbelül a darab felénél tartunk most, és egyfajta választóvonalhoz értünk. Az adrenalin egyre koncentráltabban lesz jelen, és majd meglátjuk, ez kiből mit hoz elő. Mindenki kicsit előre gondolkodik, fejben végigszalad azon, hogy mi is következik, és ennek hatására Nóra hirtelen Laurához fordul: - Hogyan nyitod ki majd rá (Bastian) a zuhanyt? ... Ám mielőtt Laura válaszolhatna, Fifi kontráz: - Ahogy te csésze leszel!

... és ha ezt most elmagyaráznám, lassan mindent elárulnék a készülő előadásról. Elégedjenek meg annyival, hogy a „csésze-létre” fény derül, ha megnézik a produkciót.

A szünet szag ismét felerősödik, így a művészek közös megegyezéssel leballagnak a büfébe ellenőrizni a kellék-tiramisu minőségét. De erről én már csak legközelebb tudok majd referálni.

Minek hívtuk be a pizzást?

Rendelkező (emlék) próba, 2010. február 9.

- Állítólag, ha előbb végzünk, hamarabb mehetünk haza! – Szabolcsnak ezzel az ügyes próbálkozásával kezdődik a próba. :-) Persze erről szó sincs, a mára kitűzött penzum kitart a megadott időpontig.

A már jól bevált módon a színészek összeolvassák a mai etap szövegét, majd kezdetét veszi a játék. – Bocsánat, hogy most így kérdezősködök! – szabadkozik Dezső, pedig nincs rá oka, hiszen a Pizzás szerepében ő ma csatlakozott a többiekhez. Barátkozik az eddig kialakult jellemekkel és jelrendszerekkel, értelmezi a szituációkat, megoldási lehetőségeket javasol. Egyik ilyen, darabon kívüli megszólalására Szabolcs kontráz: - Minek hívtuk be a pizzást? :-) Már az olvasópróbán nagy figyelmet szenteltek a kopogásoknak – a rendelkező (emlék) próbák során most értünk el ehhez a részhez. Egy pillanatra felszikkrik a feszültség, mert nem mindenki tudja csak úgy elfogadni, hogy ez egy abszurd elem. Ami csak úgy van. Amit nem tudunk (és nem is kell) megmagyarázni.

A két pár közötti ellentétek egyre jobban kezdenek alakot öltetni, mindenki kezdi megfogni a szerepe lényegét. Ralf (Szabolcs) marionett-játékos módjára mozgatja a szálakat, mindig több dologra figyel – vele szemben Bastian (Fifi) egyszerre csak egyfelé koncentrál, és emellett tisztában van az alapvető viselkedési normákkal. Edith-ben (Nóra) senki irányába sem lankad egy percre sem a megfelelni vágyás, és Sarah (Laura) sem billen ki csicsergő, álszent, mézes-mázos modorából.

Végre színre léphet a darab ötödik szereplője, Dezső is. – Azt hittem, már játszunk! – mímel egy kis csalódást, miután meghallja a rendezői utasítást, hogy először ezt a részt is olvassák össze. Szóval, itt van előttünk a Pizzás, akiről egyelőre csak annyit tudunk, hogy nagyon laza srác. Erre a vázra fog felépülni a figura minden egyes mozdulata, gesztusa, fintora. Bizonyos spontán reakciók nagyon jónak tűnnek, egyelőre meg is tartják őket.

A kopogás után most a telefonra kerül a hangsúly. Egyetlen hívással ugyanis a darab addigi fókusza máshová helyeződik – kiderül, hogy lehet valóságalapja a durva tréfának...

Eddig jutunk ma. Zárásként teljesen előlről a Pizzás megérkezéséig összemondják a szöveget. Úgy tűnik, nő a magabiztosság, egyre ritkábban kell besegíteni a sűgónak. Imre is látja, hogy egyre jobban megy a dolog, ezért szabadabb játékot kér. Szabolcs keresi, hová rakja le a példányát, vajon hol fog akkor tartózkodni, amikor elfelejti a szövegét... Egész jól eltalálja... Holnap megyünk tovább, meglátjuk, mivé lehet egy egyszerű kaja házhozszállítás...

2010.

"Az aki szép, az reggel is szép..."

Rendelkező próba, 2010. február 3.

Ma reggel felvillant színészeink hiúsági faktora :-), ugyanis a próba portréfotózással kezdődött – a leendő plakáthoz. Ez a kis pluszfeladat menti meg Nórát attól, hogy az orra alá lehessen dörgölni, elkésett. Így ugyanis éppen akkor érkezik, amikor rá kerülne a sor. (De egyébként is a villamosok akadályozták a pontosságban.) A képek elkészültek, folytatódhat a munka.

A darab jellegéből fakadóan egy-egy rész kibontása után mindig egyben is végig kell menni az addig tisztázott etapokon, ismételni, míg végül majd összeáll az egész előadás. A szöveg összeolvasása után így immáron négyen keresik meg helyüket a díszletek között. Merre van a bejárat? – kérdezi Fifi, és Imre kapcsol, hogy neki és Nórának még nem mutatta meg az irányokat. Gyorsan megegyeznek Edith és Bastian jellemének alapjaiban is, és a négyük közötti alapszituációban: Bastian utálja azt a helyzetet, amibe a vendégeskedés által kényszerül, Edith izgatott, és szeretne megfelelni az elvárásoknak, Ralf és Sarah pedig kiválóan szórakoznak a házaspáron (házaspárral).

Most, hogy már egyszerre látjuk a két párt, érződik, hogy muszáj élezni a köztük levő társadalmi és morális különbségeket, ami többször is elakasztja a színészeket. Szabolcs egyik gesztusát túl flegmának, provokatívnak véli – Imre megnyugtatta, hogy nekik valóban az, de Ralf számára ez a normális. Mindezek ellenére úgy tűnik, kezd megbarátkozni a ráosztott káosz kutató jellemével. Nórának rögtön belépéskor hiányérzete támad: vendégségbe nem illik üres kézzel érkezni, s ő mégis azt teszi. Kéri, változtassanak ezen, s ezért megvitatják a kérdést. Laura szerint pusztán sznobizmus az ajándék ilyen esetben, hiszen vacsorára szól a meghívás, akkor minek kellene bármit is vinni. Imre úgy dönt, egyelőre maradjon az üres kéz. A négy színész szokja, próbálgatja a teret és a benne rejlő lehetőségeket. Újra és újra visszatérnek a mondatokhoz, más-más gesztust, hangsúlyt társítanak hozzájuk, próbálnak ráérezni az előadás ízére. Fifi fontosnak érzi, hogy az érzések finomságával, azok nüánsnyi változtatásával is érzékeltessék a két párkapcsolat közötti különbséget – ami a stúdiószínpadon majd a néző által is észrevehető lesz. (A kis tér előnyei.)

Túl az első néhány oldalon a darabot egyelőre úgy jellemezném, mint Imre Ralf karakterét: az egyik kezével lufikat adsz, a másikkal meg gyorsan aprókat szúrsz beléjük.

A lufi persze előbb-utóbb megadja magát, de ne szaladjunk ennyire előre.

2010.

Minek nevezzetek?

Rendelkező próba, 2010. február 2.

A cím nem véletlen. Néhány mondat múlva elárulom azt is, miért. A mai rendelkező próbán a darab első néhány oldala, Szabolcs és Laura kezdőjelenete van terítéken (a vacsoravendégek megérkezéséig). A színészek ígéretükhöz híven nem késnek. A pár perc csúszás az én bűnöm, hiszen mint Laura rávilágít, a fényképezőgép kutakodó lencséje miatt nem mindegy, hogyan érkeznek a próbákra. Vállalom a bűnbak szerepét, bár vallom, hogy kendőzetlenül is szereti őket a kamera.

A díszlet ebben a próbaszakaszban még abszolút jelzésértékű. Imre gyorsan elmondja, mit merre találnak, hol lesznek a járások, hol milyen bútor fog állni. Lehet barátkozni a „saját” lakással. Az idő múlásával apránként megépülnek majd a falak, megérkezik a berendezés, addig minden a képzeletünkre van bízva. Kicsit olyan ez, mint mikor a gyerekek játszanak: ha a homokra azt mondom, leves, akkor az valóban az, és ebben (jó esetben) senki nem kételkedik.

A szöveg összeolvasása előhossa az olvasópróbán már felmerült kérdéseket. Szükség van a mondatok kibogozására kontextusban és önmagukban állva is a furcsa szórend, a „lebegtetett” dolgok, a többértelműség miatt. Nem kristálytisza az sem, hogy a játékon belül mi a játék és mi a félreértés. Imre azt tanácsolja, hogy egyelőre ezeket a kérdéses mondatokat kezeljék félreértésnek, de előrevetíti, hogy a későbbiekben ez változni fog – mint ahogyan majd akció közben a most látszólag kusza dialógus is érthetővé válik.

Egy kis időre leragadnak a vendégségbe várt Bastiant illető fafejű jelzőnél. Ódivatú lenne? Bastian, minek nevezzetek? ... Ötletezés kezdődik, de egyelőre nem változtatnak az eredeti fordításon.

A mozgás kezd életet csempészni a száraz sorok közé, és újabb gondolatokat hoz felszínre. Szabolcs keresi a szöveg és a tettek közötti harmóniát, úgy tűnik, még idegen neki az elvárt játéktípus. Jókedvű rendezőnk kategorikusan kijelenti, hogy a nő életének két sarkalatos pontjából az egyik a ruha - és a lelkekre köti, hogy ezt nem írom meg, különben lesz neki otthon nemulass. De nem tudok hallgatni erről, hiszen a fenti sztereotípiá újra és újra előkerül, miközben Laura keresi figurájának, Sarah-nak a háttérét. Szóval bocsánat. Sarah tipikus példája a jómódba született, s emiatt soha sem nélkülöző, semmiért sem küzdő fiatal nőnek, akinek most jól kereső párja mellett sincsenek anyagi gondjai, és a jó megjelenésen kívül másra nemigen kell gondot fordítania. Ez az újjgazdag „unalom” hozza magával a gyilkosság és a fegyver kérdését – amivel vissza is kanyarodunk a korábban felvetett felgyülemlett agresszióhoz és a Mechanikus narancs című filmhez.

(18 éven felülieknek!) A Mechanikus narancs Anthony Burgess regényének feldolgozása (1971). A film szürreális helyszíneken mutat be szürreális figurákat, akiknek szürreális a hajviseletük, a ruhájuk, a mozgásuk, a viselkedésük és az elképzeléseik is. A negatív utópiában az ifjú bandavezér, Alex, öl, rabol, erőszakoskodik – amíg társai börtönbe nem juttatják. Jól magaviseletéért cserébe két év elteltével önként alávetetheti magát egy átnevelési programnak, aminek során kiölik belőle az agresszivitást. „Gyógyultan” távozik, s bár a bűnre való hajlam már valóban hiányzik belőle, képtelen visszailleszkedni a társadalomba.

Szóval szóba kerül a fegyver. Vajon hányan gondoltak már rá (akár önök közül is) adott helyzetben, hogy bár lenne egy a zsebükben!? Sarokba szorítva, kétségbe esve, félelmek között hány embernek fordul meg a fejében egy-egy gyilkos gondolat? És mi történik, ha

2010.

valakinél éppen akkor valóban van egy pisztoly, és nem tétovázik használni? Erről beszél Ralf és Sarah is a darab elején, és a mögöttes tartalmak folyamatosan ott keringenek a levegőben.

Úgy tűnik, nagyjából sikerült tisztázni a szereplőket mozgató szándékokat. A két színész példánnyal a kezében újra és újra nekiveselkedik a mondatoknak: ahogy épül a jellem, úgy alakul a mozgás, és a mozgás is változtatja jellemüket. A rendezőasszisztens és az ügyelő ír-radíroz-ír-radíroz fáradhatatlanul, ahogy Laura és Szabolcs újabb és újabb megközelítési és megoldási lehetőségeket próbál ki.

Türelmjáték. Útkeresés. Talán ezzel tudnám a legjobban jellemezni ezt a próbaszakaszt. Egy rövid szünet után kevesebb megállással, viszonylag folyamatában elpróbálják a mai napra kiszabott első oldalakat. A szöveg és a mozgás még töredezett, de már megvannak az első kapaszkodók. Holnapra ennek az etapnak a biztonságérzete nőni fog, elkezd rögzülni szöveg és tett egyaránt, és lehet tovább haladni. Lassacskán minden a helyére kerül, és nem lesz több „minek nevezzelek”.

Olvasópróba - 2010. január 28. csütörtök

Délelőtt 11 óra. A színházban este nyilvános főpróba lesz (Arzén és levendula), pénteken premier. Általában nem ilyenkor szoktak olvasópróbát tartani – mi sem így terveztük. Az események sűrűjében (a nagyszínpad következő bemutatójának próbái is zajlanak már) azonban nem maradt más megoldás, mert a rendező, Sipos Imre nem akar idő veszteni. Amíg Szabolcsra várunk, szóba kerül, hogy a próba nevének dacára a színészek nem is olvassák fel a szöveget, csak beszélgetnek róla. Mindez természetesen rémhír, hiszen kiderül, hogy nem mindenkinek volt ideje átfutni a példányt – arról viszont, amit nem ismernek, beszélgetni sem lehet. Nóra javasolja, hogy már most egyezzenek meg abban, mit érdemel az a bűnös, aki nem érkezik időben ... erre persze előkerül egy anekdota is, befut Szabolcs, és retorzió helyett mindenki bőszen bólogat, hogy nem lesz több késés.

A szokások szerint az olvasópróbán a rendező olvassa fel a szöveget, ami csak a visszaolvasópróban hangzik el a színészek szájából. Ez nem szentírás, így most rögtön mindenki kezdhet megbarátkozni a ráosztott szerep mondataival, összevonva a két próbát.

A történet

A Kolpert úr története röviden így foglalható össze: adott egy fiatal pár, akik újjgazdag életük (szerintük) ingerszegény napjait élik. Vendégségbe hívnak hát magukhoz egy házaspárt (a két hölgy ismeri egymást), akikkel érkezéskor közlik, hogy megöltek valaki, és a hulla a szobában, a ládában hever. Hogy igazat mondanak-e, hogy ki hogyan viselkedik a nem mindennapi helyzetben és a baráti vacsorán hogy kerül egyre több bűn terítékre, az kiderül majd az előadásból.

Szöveg, jellemek, díszlet

A szöveg első olvasásra nem egyszerű. Többször meg kell állni, hogy a mondatrészek viszonyát, a törtmondatokat tisztázzák, hogy átláthatóbbá tegyék az utalásokat, néhol át kell gondolni, ki kihez szól, és mire is reagál tulajdonképpen. A kortárs drámákkal kapcsolatban szokás mondani, hogy sokszor éppen azért nehéz, mert túl mai - túlságosan pergő, és nehéz természetesen előadni a mindennapi élet dacára. Itt is valami hasonlóval találkozunk, hiszen a szerző a kortárs német dráma meghatározó alakja. Azonban úgy vélem, ezek a nehézségek csak addig maradnak meg, amíg mindenki meg nem barátkozik a szöveggel, és lassan elkezd kialakulni a térbeli mozgás, ami sokat segít a reakciók spontaneitásán.

A felolvasás után a jellemekről esik szó. Bastian és Edith a középosztály konvencionális tagjai. Edith (finoman kifejezve) egyszerű lélek, férje Bastian kolerikus, és látszólag ellenszenves fickó. Ralf és Sarah a felszabadult, ám kiüresedett belső világgal élő, újjgazdag pár tipikus példái. A történet szálait Ralf mozgatja. A Pizzás karakteréről egyelőre nem sok szót ejtenek, pedig fontosabb annál, hogy egy rosszkor, rossz helyen levő figurának könyveljük el. Persze ne felejtjük el, ezek még csak az első gondolatok a színészek részéről (és részemről is) a darabban kapcsolatban, a későbbiekben ennél jóval mélyebbre fogunk ásni. Fontos momentuma a darabnak a kopogás, ami rögtön szöveget üt a színészek fejében is. Nem mindegy ugyanis, ki, hol, miért, hogyan kopog, és arra ki hogyan reagál. Ennek kidolgozására még lesz idő, és előtte muszáj az alapokat tisztázni, hogy lássuk, mire építünk. Úgyhogy most tovább is lépnek (de a beszámolómban majd biztos visszatérek rá).

2010.

Szlávik István díszlettervező megmutatja a makettet: rideg, betonhatású, ugyanakkor dinamikus, hi-tech lakást tervezett. Az egyetlen, „nem odailó” darab a központi szerepet játszó láda. A jelmeztervező Tordai Hajnal elképzeléseiről Imre egyelőre annyit mond, hogy a szereplők öltözékében meg fognak jelenni az alapvető különbségek.

Milyen irányba indulunk?

A realista helyzetben bővelkedő darab a finisben átfordul abszurdba. Imre nem akar csupán szórakoztatni, és nem célja sem a polgárpukkasztás, sem az öncélúság. A középpontban a halál és az újjászületés, a szabadság, a határok feszegetése, a hazai mindennapokra is jellemző fojtott belső feszültség áll. A következő hetek munkája, a különböző megoldási lehetőségek kipróbálása fogja tisztázni a kimondott és kimondatlan kérdéseket.

Első blikkre tőlem elég távol áll a történet, így senki nem vádolhat elfogultsággal. Biztos vagyok benne, hogy érdekes napok várnak rám (is). Vajon mi mindent találunk a mű rétegeiben? Vajon hogyan kelnek életre a kitalált alakok? És hogyan látják majd mindezt azok, akik együtt a játékot létrehozzák? Remélhetően választ tudok adni ezekre a kérdésekre. Tartsanak velem!

A darab szerzője - David Gieselmann

David Gieselmann 1972-ben született Kölnben, és Darmstadtban nevelkedett. Színész a Hanno Hener vezetésével működő oteca derefa nevű darmstadti független színházi csoportban. A berlini művészeti főiskolán (Hochschule der Künste Berlin) elvégzi a Szcenikai írás (Szenisches Schreiben) szakot, ahol a hallgatók hangjáték-, forgatókönyv- és drámaírást tanulnak. Ez idő alatt megrendezi saját iskolai feladatként írt darabjait különböző független színházakban. Ismertté Herr Kolpert című darabja teszi, amelyet először a kortárs dráma európai fellegvárában, a londoni Royal Court Theatre-ben mutatnak be. Berlinben él, szabadfoglalkozású író.

SZÍNPADI MŰVEI:

Quarantäne — Staatstheater Darmstadt, Jugendclub, R.: Hanno Hener, 2000

Herr Kolpert — Royal Court Theatre / Jerwood Theatre Upstairs, London, angolra fordította:

David Tushingam, R.: Richard Wilson, 2000

Német nyelvterületi bemutató — Schaubühne am Lehniner Platz, Berlin, R.: Marius von Mayenburg — Wulf Twiehaus, 2000

Das Frühstück — schauspielhannover / ballhofeins, R.: Sabine Boss, 2002

Champignol wider Willen, Georges Feydeau Champignol malgré lui című bohózata nyomán — Schaubühne am Lehniner Platz, Berlin, R.: Thomas Ostermeier, 2004

HANGJÁTÉK

Blauzeugen — DeutschlandRadio Berlin, 2000

(Forrás: <http://www.oszmi.hu/dok/arabtan.pdf>)

Előszó

A Magyar Színházban holnap lesz a Kolpert úr olvasópróbája (bemutató előreláthatóan március végén). A tervek szerint a premierig ezen az oldalon rendszeresen beszámolok a próbafolyamatról szöveggel és képekkel egyaránt. A színház sajátos jellegéből fakadóan nehéz előre eltervezni, mikor, miről fog szólni a beszámoló, annyi azonban bizonyos, hogy nem szorítokozok pusztán tényközlésre. Minden hozzászólást, kérdést, építő jellegű kritikát szívesen fogadok, és lehetőségeimhez mérten igyekszem majd válaszolni is.

Nézzenek szét a színház weboldalán is: www.magyarszinhaz.hu

David Gieselmann: KOLPERT ÚR

Tervezett bemutató: 2010. március 26.

Bastian Mole – FILLÁR ISTVÁN
Edith Mole – BENKŐ NÓRA
Ralf Droht – BEDE-FAZEKAS SZABOLCS
Sarah Dreher – RUTTKAY LAURA
Pizzás – RANCSÓ DEZSŐ

Díszlet: Szlávik István
Jelmez: Tordai Hajnal
Rendezőasszisztens: Lévai Ágnes

Rendező: SIPOS IMRE

2010.

www.kolpertur.blog.hu